

Satisfis argumentis in principio positis.

Ad primam rationem dubitandi iam responsum est hos terminos finitum & infinitum, non sumi in presenti in ea proprietate, in qua conueniunt quantitati molis, sed secundum quandam proportionem ad illam, & ideo necesse non est ut ens dicatur finitum vel infinitum propter intrinsecam extensionem terminatam, vel interminatam, sed propter perfectionem omnino praescindentem ab aliis, seu non praescidentem, imò continentem illas. Vnde ad confirmationem respondetur, infinitum ibi non dici priuative proprie, sed negatiue, respectu illius entis cui attribuitur, in quo dicitur perfectione non limitata ab quaeuq; villa aptitudine ut limitetur, quatenus talis est. Neque hinc sequitur, oem in diuisibile perfectionem esse infinitam, quia, licet indiuisibilis sit, potest esse limitata & habere terminum, non qualis esse solet in quantitate molis, sed qualis designari potest in quantitate perfectionis; potest autem assignari vel intrinsecus, qui non est aliud, nisi ipsamet rei natura, tali difficultate constituta, quae ex se habet omnino praescidentem re ad reliquias, vel extrinsecus, & hic est quae libet alia perfectio, & praesertim illa, quae videtur esse maxime affinis & proxima, ad quam altera non pertingit, ut si dicamus rationalem gradum esse terminum ad quem non peruenit gradus sensitiuus.

Infinitas in Deo negatiue est, non priuatiue.

XX.

Ad secundam difficultatem respondetur, hanc diuisionem non assignari ut nouorem nobis, sed ut primam in se, id est, ut declarantem summam distantiam vnus entis ab alio, & primos seu extremos gradus entis; & ideo, licet non nihil difficultatis habeat, necessarium fuit eam ante alias praemittere, & variis modis declarare.

SECTIO II.

Quomodo sufficienter & adequatè diuidatur ens per finitum & infinitum, & alio aequi-pollentia membra.

Quoniam solet hanc quaestio tractari propter entia relatiua, quae, ut talia sunt, nec finita videtur esse, neque infinita. Non infinita, ut per se est manifestum. Nec finita, quia nec quantitatem molis nec perfectionis habent. Quae difficultas maxime vigeat solet in relationibus diuinis, quia, si nulla perfectionem dicunt, iam datur medium inter illa duo membra, si verò dicunt aliquam, etiam necesse est illa non esse finitum, quia est in Deo; neque infinitum, quia alias multiplicari non possent.

I. Prima dubitandi ratio.

II. Secunda.

Secundò, diuisio ens in creatum & increatum non est ad aequa; ergo neque haec de qua agitamus cum aequipollent inter se. Antecedens patet primum in ipsismet relationibus diuinis; quae nec sunt entia creata ut constat, neque secundum proprias rationes dici possunt increata entia, cum sub ea praecia ratione non sint. Deus, neque diuina essentiam includant. Secundo patet idem antecedens in Christo, qui nec potest dici ens increatum, cum fuerit in tempore productus, neque etiam creatum, cum sit Deus, & non sit factus ex nihilo. Tertio potest ad idem sumi argumens ex illis entibus, quae neque ex se habent esse, & ideo non possunt dici increata, neque etiam habent esse per creationem

ut creata dicantur. Quod maxime potest videri in quibusdam entibus, vel modis entium, qui non possunt per creationem fieri, ut sunt, v.g. motus, inherencia, & similes.

III. Tertia.

Tertio, diuisio ens in necessarium & non necessarium non videtur adaequata, praesertim propter actus liberos diuinae voluntatis, nam illi nec necessarii sunt simpliciter, quia hoc repugnat libertati, nec possunt dici non necessarii aut contingentis, alioquin essent quae creatum, & accideret Deo. Et hoc argumens fieri potest in aliis partitionibus supra tactis, quia talis actus, nec potest dici ens increatum, quia non est omnino independentes, cum absolute possent non esse. Neque est creatum, cum sit in Deo. Et eadem ratione non est ens per participationem, quia nisi mirum est intra Deum, neque est dici potest ens per essentiam, quia non est essentialiter Deus; quem possit non esse.

Opinio Scoti expenditur.

Haec quaestio magna parte Theologica est, vt ex difficultatibus propositis intelligi facile potest. Sed nihilominus praetermitti hoc loco non debuit, tam quia necessaria est ad doctrinam complementum, & ad exauriendam, vnde sic dicam, totum Metaphysicè obiectum, etiam quia ita intendimus in hac sententia res metaphysicas tractare, vt fundamenta omnia ad res Theologicas necessaria aperiamus. In hac ergo quaestione Scotus quodlibet, nisi soluit, vlt. arg. existimat hanc non esse diuisionem entis adaequatam, sed potius esse subdiuisionem entis, quod prae diuidendum esset in ens quantum & non quantum; & rursum ens quantum in finitum & infinitum: vnde superiori diuisioni addi posset tertium membrum, nempe ens quod nec finitum est, neque infinitum. Et eandem sententiam defendit Lychetus ibidem, & in 2. d. 1. q. 4. & 5. vbi quantum etiam membrum infinitum, nam ens (inquit) quoddam est includens perfectionem, & huiusmodi existimat esse relationem creatam; quae etiam potest comprehendere sub ente quantum, etiam si nullam includat perfectionem, sed solam imperfectionem. Quod plane inuoluit repugnantiam in terminis, vt ab ipsemet Scoto in dicto quodlibet declaratur: nam ens quantum ibi declaratur esse quod habet quantitatem aliquam perfectionis, quod ergo nullam perfectionem includit, non potest verè ens quantum appellari.

IIII.

Scotus.

Iychetus.

Ex quo alia colligitur repugnancia in dictis huius auctoris, nam repugnat esse non quantum & esse finitum; quia iuxta eorum doctrinam, finitum & infinitum in supponunt quantitatem; vnde inferunt, relatione diuinam non esse infinitum ens, quia non est quanta; pari ergo ratione inferre debet, relationem creatam non esse finitam, quia non est quanta. Rursum ex eodem principio facile concludi potest, repugnanti inuolui in illo membro, quod sit aliquod

V. Varias diuisiones entis à Lycheto excogitans improbandas.